

KINNITATUD
Orava Vallavolikogu
19.oktoobri 2012.a
määrusega nr 41

Orava valla arengukava 2012-2020

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	5
VALLA ÜLDANDMED.....	6
Orava valla asend, pindala, haldusjaotus	6
Orava valla ajaloolis-administratiivne kujunemine	7
1. OLUKORRA ANALÜÜS	7
2. ARENGU JA ARENDAMISE STRATEEGILISED EESMÄRGID.....	9
3. VISIOON AASTAKS 2020.....	9
4. TEGEVUSKAVA VALDKONNITI.....	10
4.1. ELANIKKOND	10
4.1.1. Rahvastik.....	10
4.2. VALLA PLANEERING JA EHITUS.....	10
4.2.1. Planeeringud	10
4.2.2. Ehitustegevus	10
4.3. TEHNILINE TARISTU	10
4.3.1. Elamufond.....	11
4.3.2. Soojamajandus	11
4.3.3. Vesivarustus- ja kanalisatsioon.....	12
4.3.4. Teed, platsid (tänavad).....	12
4.3.5. Tänavavalgustus.....	12
4.3.6. Liikluskorraldus	12
4.4. MAAKASUTUS, HEAKORD, KALMISTUD JA KESKKONNASEISUND.....	12
4.4.1. Maakasutus	13
4.4.2. Heakord.....	14
4.4.3. Loodus- ja muinsuskaitse.....	14
4.4.4. Kalmistud.....	14
4.4.5. Keskkonnaseisund.....	14
4.4.5.1. Põhjavesi	14
4.4.5.2. Jäätmekäitlus	14
4.5. HARIDUS	15
4.5.1. Alusharidus	15
4.5.2. Üldharidus.....	15

4.5.3.	Huviharidus, elukestev õpe Tegevused:	15
4.6.	LASTE- JA NOORSOOTÖÖ	16
4.7.	KULTUUR JA SPORT	16
4.7.1.	Kultuur	17
4.7.2.	Raamatukogud	17
4.7.3.	Sport.....	17
4.8.	TERVISHOID JA SOTSIAALHOOLEKANNE.....	18
4.8.1.	Sotsiaalhoolekanne	18
4.9.	TURVALISUS JA AVALIK KORD	19
4.10.	ETTEVÕTLUS JA TÖÖHÕIVE.....	19
4.11.	TURISM JA PUHKEMAJANDUS.....	20
4.12.	INFOTEHNOLOOGIA	21
4.13.	KOOSTÖÖ	21
4.14.	KÜLAELU	21
4.15.	EELARVE.....	22
5.	INVESTEERINGUTE VAJADUS.....	23
6.	ARENGUKAVAGA SEOTUD DOKUMENDID	25
7.	LISAD.....	26
	Lisa 1 SWOT analüüs arengukava algatuskoosolekul 19.04.2012 Oraval.....	26
	Lisa 2 SWOT külates	28

KASUTATUD PÕHIMÕISTED

Eesmärk on visioonist lähtuv üldkirjeldus, milleni soovetakse teatud ajaks jõuda ja mis on määratletav, mõõdetav, reaalselt elluviidav ja liigendatav. Võib eristada pea- ja alaeesmärki.

Investeering on kulutus, mida tehakse püsivääruste loomiseks, eesmärgiga kasutada neid arenguprotsessis pikema aja vältel.

Kohalik omavalitsus (KOV) on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse – valla või linna demokraatlikult moodustatud võimuorgan. Tal on õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi.

Planeering on planeerimise käigus valmiv dokument. Planeering koosneb tekstist ja joonistest, mis täiendavad üksteist ja moodustavad ühtse terviku.

Säästev areng (ka jätkusuutlik või kestlik areng) on sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna sidus ning kooskõlaline arendamine, mis tagab inimestele kõrge elukvaliteedi, turvalise ning puhta elukeskkonna täna ja tulevikus.

Tegevuskava on loend konkreetsetest tegevustest, mida on vaja täita püstitatud eesmärkide saavutamiseks koos ressursside ja tähtja määramisega.

Valla arengukava on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgi määrav ja nende elluviimiseks tegevusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengukava sisaldab hetkeolukorra analüüsi. Arengukavas kajastatakse kuni arengukava perioodi lõpuni strateegilised eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks. (KOKS § 37) Arengukava on omavalitsuse visioonist lähtuvate eesmärkide saavutamisele suunatud laiapõhjaline poliitiline kokkulepe, mis sisaldab olukorra analüüsi, arenguvajadusi, strateegiat ja kavandatud tegevusprioriteete eesmärkide saavutamiseks.

Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumi või selle osade kohta. Selle üheks olulisemaks ülesandeks on valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine, kavandatava ruumilise arenguga kaasnedavate võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine.

Kehtestatud üldplaneering on detailplaneeringute ning hajaasustuse maakorralduse alus.

Detailplaneering koostatakse valla territooriumi osa kohta ja see on maakasutuse ja lähiaastate ehitustegevuse aluseks.

Detailplaneeringu ülesanded on planeeritava maa-ala kruntideks jaotamine, krundi ehitusõiguse määramine, krundi hoonestusala piiritlemine, tänavate maa-alade ja liikluskorralduse määramine, haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine, tehnovõrkude ja -rajatiste paigutus,

Visioon on tulevikupilt, mida tahetakse teatud ajaks saavutada.

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse arengukava eesmärgiks on omavalitsuse tasakaalustatud areng pikemaks perioodiks.

Arengukava koostamiseks moodustati juhtrühm, mis koosnes volikogu komisjonide juhtidest, allasutuste juhtidest ja vallavalitsuse ametnikest. Arengukava ülesehitusel on lähtutud hetkeolukorra analüüsist. Seatud on eesmärgid ja sõnastatud visioon. Teemade all on olulisemad märksõnad, alapunktides planeeritavad investeeringud ja tegevused tähestiku järjekorras ning sõnastatud teostatud investeeringuna või elluviidud tegevusena. Teemadeks on: 1)keskkond ja tehniline taristu; 2)haridus, kultuur, sport, noorsootöö ja vaba aeg; 3)sotsiaaltoetamine ja tervishoid; 4)ettevõtetus ja juhtimine. Arengukava kajastab tegevusi ja investeeringuid, mis on vajalikud kogukonna probleemide lahendamiseks ja leevendamiseks pikemas perspektiivis.

Kohalik omavalitsus korraldas avalike arutelude käigus kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi. Perioodil 19. aprill -10. mai 2012 toimus 8 piirkondliku külakoosolekut, kus koguti andmeid hetkeolukorra kohta SWOT analüüsi vormis. Arengukava avalik koosolek toimus 20. septembril 2012.

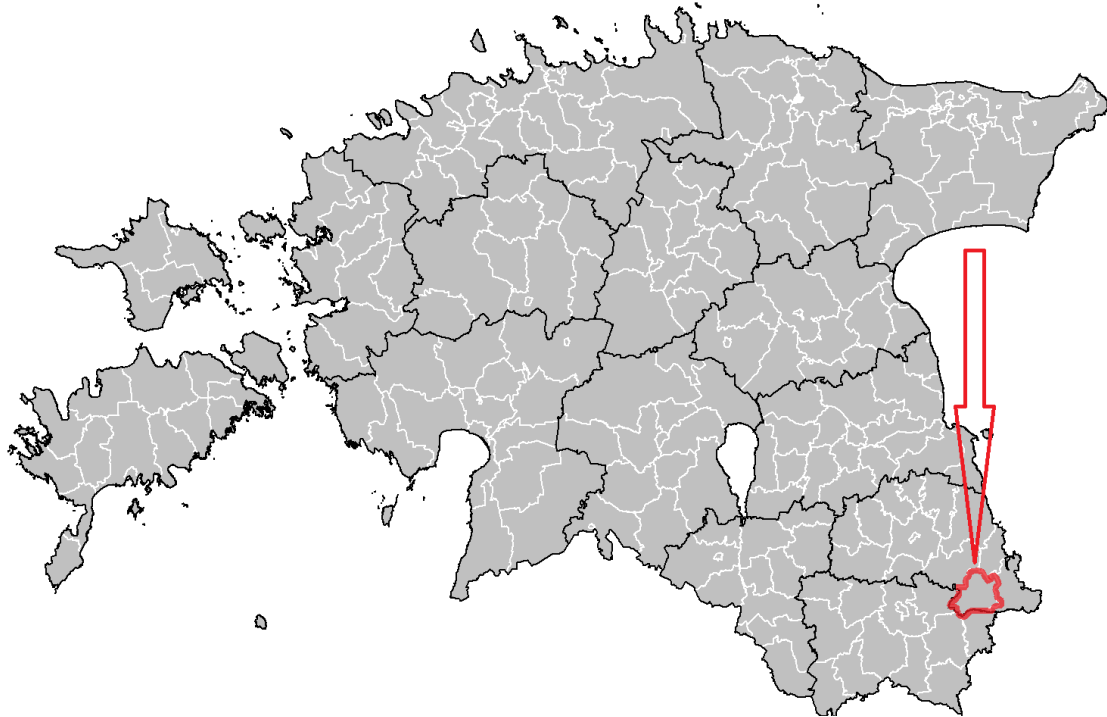
VALLA ÜLDANDMED

Orava valla asend, pindala, haldusjaotus

Orava vald asub Eesti kaguosas Põlvamaal. Valla keskuseks on Orava küla.

Orava on Tallinnast 285 km ja Põlvast 42 km kaugusel.

Valla territooriumi suurus on 17567,4 ha.

Vallas on kokku 30 küla.

Vallas on Eesti ühed ilusamad metsad: kõrge tootlikkusega, mitmekesised nii liigiliselt koosseisult kui paiknevuselt. Mets kasvab ca 10 000 ha, põllumaa all on ca 7 000 ha. Elanikkonna põhiliseks tegevuseks on põllu- ja metsamajandus.

Piirkonnas asub üks kool - Orava Põhikool (avati 1. septembril 1997. aastal). Oraval on Orava Lasteaed 30 lapsele. Oraval on Perearstikeskus. Vallas on üks kultuurimaja ja kaks raamatukogu: Orava ja Hanikase.

Orava valla territooriumile jääb osa Põlva metskonnast. Riigi metsamaad on vallas 9142,9 ha.

Valla tähtsamaks maavaraks on Piusas leiduv riikliku tähtsusega kvartslüüv. Eesti Maavarade komisjoni poolt on kinnitatud aktiivseks tarbevaruks 1816 tuhat m³.

Vallas on kolm looduskaitseala kogupindalaga 34,7 ha: Ilumetsa kraatrid 2,5 ha, Ilumetsa allikas 1,2 ha ja Piusa koopad 31 ha. Orava vallas on üks hoiuala: Piusa-Võmmorski hoiuala, pindalaga 323,5 ha.

Orava valla ajaloolis-administratiivne kujunemine

Orava nime on mainitud ürikutes 1638. aastal "Orava Lauri" nime all. 18-sajandil rajati Orava karjamõis, mis kuulus parun Liphartile.

Eesti Vabariigi perioodil (1919-1940) kuulus Orava vald Võru maakonna koosseisu. 1961. aastal liideti Suuremetsa külanõukogu (endine Orava vald) Põlva rajooniga. 26. augustil 1992. aastal omistati valla staatus uuesti.

1. OLUKORRA ANALÜÜS

Orava vald on järjest kahaneva rahvaarvuga väikevald. Määravaks töökohtade loomisel ja ettevõtluse arengul on asukoht ja teedevõrk. Kuna töökohti on vallas vähe, liigutakse tööle lähimatesse linnadesse, Võrru, Põlvasse ja Tartusse. Inimeste liikumiseks on oluline korras ja hooldatud teedevõrk. Suurimaks probleemiks on mustkatte puudumine riigimaanteel Lepassaare küla kaudu Võrru. Rajatud on mustkatte lõik Lasva vallas Võru maakonna piirist Otsa küalani. Ühistranspordi korraldus vajab kohati parendamist, seda just koolivälisel ajal. Valla arengupotentsiaal on koostöö tõhustamisel naaberomavalitsuste, era- ja kolmanda sektoriga kogu piirkonda hõlmava kaasaegse taristu väljaarendamiseks.

Suurimaks tööandjaks on Orava Vallavalitsus oma allasutustega. Seega on regionaalpoliitiliselt määrava tähtsusega haldusüksuse säilimine. Võimaliku haldusreformi korral peaksid säilima põhikool, lasteaed, kultuurimaja ja raamatukogu. Väheneda ei tohi elanikele pakutavate teenuste hulk ja kvaliteet. Küll aga on vajalik asutuste säästlikum majandamine.

Ettevõtlus toimib põhiliselt põllumajanduses ja metsanduses. Märke on ettevõtluse mitmekesisest. Võimalik oleks enam realiseerida puhke- ja turismimajanduse arengupotentsiaali. Samuti tihendada ettevõtjate koostööd. Eeldused arenguks annaksid avaliku-, era- ja kolmanda sektori koostöös suurenenud investeringud hariduse, tervishoiu ja teeninduse väljaarendamiseks ning turvalisuse tagamiseks. Piirkondliku stabiilsuse tagajaks ja edukuse eelduseks on haritud ning tööalaselt kvalifitseeritud elanikkonna olemasolu ja majanduskeskkonna paindlikkus. Elanikkond osaleb elukestvas õppes. Haritud ning tööalaselt kvalifitseeritud elanikkond on võimeline rakendama arendustegevust tagamaks kohalikku uuenemisvõimet. Orava valla haridusasutused pakuvad mitmekesiseid võimalusi lastele hariduse omandamiseks. Kvaliteetsed haridusvõimalused vallas loovad kindlustunde noortele peredele, tagavad ettevõtjatele tööjõu ja on oluliseks eelduseks uute elamute ehitamiseks.

Kultuuri- ja seltsitegevuses lööb kaasa üha enam rahvast. Paranenud on sportimisvõimalused ja töö noortega. Aktiivses kasutuses on noortekeskus. Spordi- ja kultuurirajatiste aktiivsemat kasutamist parandaks rohkemate spordi- ja kultuuriürituste toimumine. Vabaõhusündmuste tarbeks vajab rekonstrueerimist laululava.

Sotsiaalteenust pakuvad valla sotsiaaltöötaja ja avahooldaja. Hooldust vajavad inimesed elavad hajusalt. Valla omandis on 6 sotsiaalkorterit, mida kasutatakse toimetulekuraskustega

inimeste majutamiseks. Kuigi neis on võimalik ajutiselt majutada, siis 2/3 korteritest vajavad remonti ja teised siseviimistlust. Vananeva elanikkonna teenindamiseks on tekkinud vajadus koduõenduse järele.

Jäätmekäitluses on kogu vald läinud üle korraldatud olmejäätmeveole. Toimib ka pakendikogumissüsteem. Segapakendi kogumiskohad on hajusalt üle valla. Keskkonnakorralduse alusdokumentidest vajab uuendamist valla jäätmekava. Vajadus lokaalsete kompostrite järele on Orava tiheasustusala korrusmajades, kus tekkinud biojäätmeid pole hetkel võimalik eraldi paigutada. Kuna Orava valla läheduses pole ühtegi prügilat, on väljaspool korraldatud jäätmevedu tekkinud jäätmete prügilasse toimetamine kulukas. Olukorra lahendamaks jäätmejaama rajamine. Hetkel kogutakse jäätmeid kord aastas toimuva probleemtoodete ringiga.

Keskkonnakaitse probleemkohaks on Orava järve vee kvaliteet. Vajalik on regulaarne Orava ja Solda järve supluskohtade vee seire. Tõenäoliselt on reostusallikaks amortiseerunud reoveekogumissüsteem. Olukorra parandamiseks on vaja rekonstrueerida Orava reoveekogumisalal kanalisatsioonitrassid ja reoveepuhasti koos väljavoolukraaviga.

Infovahetus kohaliku omavalitsuse ja kogukonna vahel toimub valla veebilehe, infotahvlite, vallalehe ja sotsiaalmeedia kaudu. Tõhustamist vajab infovahetus kohaliku omavalitsusega suhtlemisel. Tuleb kaasajastada veebileht ja lisada küladesse täiendavaid infotahvleid. Vajalikuks on osutunud teha kõigile kättesaadavaks kaasaegsed telekommunikatsiooniteenused, mis võimaldavad kaugtööd.

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on üldises plaanis tagada omavalitsuse finantspoliitika jätkusuutlikkus: positiivne eelarvetulem, reserve olemasolu, piisav laenu teenindamise ja investeerimisvõimekus. Aastateks 2012-2020 eelarvestrateegia kontekstis võib öelda, et Orava valla eelarve tulude kogumaht on majanduslanguse tingimustes oluliselt vähenenud ning seega ei ole võimalik rääkida piisavast investeerimisvõimest.

Külakoosolekutel toimunud SWOT vormis analüüsid on arengukava lisas.

2. ARENGU JA ARENDAMISE STRATEEGILISED EESMÄRGID

- Valla elanikele keskendumine: Orava valla elanikele kvaliteetsete teenuste pakkumine lähtudes nende vajadustest ning informatsiooni igakülgne ja pidev jagamine (valla ajaleht, valla koduleht sotsiaalmeedia ja infostendid külades). Kõik otsused tehakse valla elanike ja eri sihtgruppide heaolu ja valla arenguvõime kontekstis.
- Säästev areng: otstarbekas ressursside kasutamine (inim-, rahalised, varalised, loodusressursid). Investeeringute tegemine lähtuvalt eelarvestrateegiast ja jätkusuutlikkuse seisukohalt.
- Tugev kohavaim: Orava valla identiteedi ning maine tõstmine, kohalike väärtuste ning traditsioonide säilitamine.
- Uuenduslikkus ja õppimine: pidev väliskeskonna jälgimine, uute ideede, tehnoloogiate, lahenduste omaksvõtmine ja enesetäiendamine. Loov suhtumine igapäevastesse tegemistesse, teenuste ning protsesside täiustamisse.
- Koostöö ja partnerlus: koostööpõhimõtte alaline rakendamine, korraldamine ja arendamine kõigi institutsioonide ja huvigruppidega vallas, naabervaldadega ning sõprusvaldadega välismaal.

3. VISIOON AASTAKS 2020

- Orava on oma elanike igakülgset arengut ja eesmärkide elluviimist toetav vald.
- Rahvaarv on stabiliseerunud.
- Orava vald on korrastatud taristuga väikeettevõtluse arengut toetav vald.
- Orava vald on tuntud ja arenev loodus- ja puhketurismi sihtkoht.
- Orava vald on atraktiivne puhke- ja suvituspiirkond.
- Orava vallas on aktiivsed külaseltsid.
- Oraval on head võimalused alus-, alg- ja põhihariduse omandamiseks, huvi-, spordi- ja kultuuritegevuseks.
- Kohaliku omavalitsuse ja kogukonna koostöö on tihe ja tulemuslik.

4. TEGEVUSKAVA VALDKONNITI

Alljärgnev tegevuskava sisaldab tegevusi ja investeeringuid, mida on plaanitud ellu viia arengukava perioodil.

4.1. ELANIKKOND

4.1.1. Rahvastik

Lähtekoht: Orava valla territooriumil elab 09.08.2012. aasta seisuga 778 elanikku. Seisuga 01.01.2012. a elas Orava vallas rahvastikuregistri andmete alusel 809 inimest, neist 0 - 18 aasta vanused 146 ja pensionäre 188. Rahvaarvu vähenemise on põhjustanud elanikkonna vananemine ja noorte inimeste lahkumine. Noori perekondi on piirkonnas vähe.

Võimalik lahendus: Pöörata tähelepane noorte perede elutingimuste parandamisele, muuta vald noortele peredele atraktiivsemaks läbi kultuuri- ja spordivõimaluste loomise.

4.2. VALLA PLANEERING JA EHITUS

Lähtekoht: Orava valla üldplaneering kehtestati 2011. aastal. Detailplaneeringukohustusega alad asuvad Orava, Piusa ja Kõvera külades. Oraval säilinud mõisahoonetel puudub ühtne otstarve ja hooned on kasutusest väljas või on kasutus olnud kaootiline. Ehitusvaldkond on vähe reguleeritud, puudub ehitusmäärus.

Võimalik lahendus: Mõisaaegsele hoonetekompleksile koostada teemaplaneering, millega lahendada hoonete kasutusotstarve kompaktset. Ehitustegevuse täpsemaks reguleerimiseks kehtestada ehitusmäärus.

4.2.1. Planeeringud

Tegevused:

- Mõisaaegse hoonetekompleksile on tehtud teemaplaneering.

4.2.2. Ehitustegevus

Tegevused:

- Ehitusmäärus on kehtestatud.

4.3. TEHNILINE TARISTU

Lähtekoht: Vallas on peamiselt talutüüpi elamud. Orava keskuses on 2- ja 3-korruselised kortermajad lokaalküttel. Joogiveetrassid on uuendatud. Kanalisatsioonitrassid on amortiseerunud, samuti biopuhasti. Hoonetes on märkimisväärsed energiakaod. Vallas on mitmeid tühje kasutusest välja langenud elamuid. Põhikooli köetakse lokaalsel kergkütteil

töötava katlaga. Kütteõliga kütmine on üks kulukamaid. Hoone energiakaod on suured, kuna aknad on amortiseerunud. Munitsipaalomandis olevad küttesüsteemid on amortiseerunud ja seotud suurte püsikuludega.

Hajaasustuses on rajatud veeprogrammi toel joogiveesüsteeme. Vajadus nende järele on jätkuv. Koos veesüsteemiga on vajalik lahendada heitveekäitlus. Munitsipaalomandis olevad teed vajavad kestlikku hooldust. Maanteedel liikumine jalgsi ja kergliiklusvahenditega pole ohutu, eriti vallakeskuses bussijaama ja kooli vahel. Samuti on probleemiks teel koolimajast Soldani suur liiklustihedus ja sellest tulenev tolmu. Samuti on tolmu probleemiks mitmetel riigiteedel. Tihedalt kasutatakse liikluseks Võru suunas Orava –Lepassaare –Otsa kruusakattega teed. Pimedal ajal on halb nähtavus Orava bussijaama ja kaupluste vahel ning küla läbival riigiteel. Pimedal ajal on halvast nähtavusest tingitud oht liikluses Hanikase külas. Kahkva ja Kliima küla elanikke häirib ja peetakse ohtlikuks küla läbival riigiteel suur kiirus. Külades puuduvad külaviidad, mis raskendavad asukoha määramist valla külalistel, läbisõitjatel ja operatiivsõidukitel.

Võimalik lahendus: Rekonstrueerida ja soojustada hooned, võimalus on investeeringut teostada Kredex-i toel. Viia koolimaja kütmine üle maaküttele. Arvutiklassis teha kapitaalremont. Munitsipaalhoonete küttesüsteemid kaasajastada ja muuta energiatõhusamaks, leida parim lahendus kulude kokkuhoiuks. Hajaasustuses parandada joogivee kättesaadavust ja rajada lokaalseid heitveesüsteeme. Laiendada Orava ja Solda järve mõjualas reoveekogumisala ja rekonstrueerida alal reoveetrassid ja biopuhasti koos väljavoolukraaviga. Jätkata teede investeeringuid vastavalt teehoiukavale. Rajada prioriteedina Orava keskuse kergliiklustee ning teised kergliiklusteed üldplaneeringu kohaselt. Tolmuprobleem lahendada mustkatte rajamisega Solda teel. Liikumisvõimalusi parandab ja piirkonna tolmu probleemi lahendab Orava –Lepassaare –Otsa tee asfalteerimine. Nähtavuse parandamiseks paigaldada välisvalgustid ohtlikesse kohtadesse. Kuna tegemist on püsikulude suurenemisega vallale, siis lahendus peaks olema võimalikult energiasäästlik. Teha ettepanek kiiruse piiramiseks Kahkva küla ja Kliima küla läbivatel riigiteedel. Vallas liikumise ja orienteerumise parandamiseks paigaldada viidad teede ja külade nimedega.

4.3.1. Elamufond

Investeeringud:

- Elamud on rekonstrueeritud energiatõhusamaks.

Tegevused:

- Tühjade elamute kohta on kogutud ja jagatud infot.

4.3.2. Soojamajandus

Investeeringud:

- Koolimaja hoone on rekonstrueeritud energiatõhusamaks (sh. vahetatud aknad, soojustatud vundament, uuendatud ventilatsiooni ja küttesüsteem, korrastatud ja soojustatud fassaad ja viidud maaküttele.

- Hanikase külakeskus, sotsiaalmaja ja vallamaja on üle viidud maaküttele.

4.3.3. Vesivarustus- ja kanalisatsioon

Investeeringud:

- Rajatud on hajaasustuses vee- ja kanalisatsioonisüsteemid.
- Laiendatud on Orava keskuse reoveekogumisala.
- Rekonstrueeritud on reoveekogumisalal kanalisatsioonitrassid ja biopuhasti.

4.3.4. Teed, platsid (tänavad)

Investeeringud:

- Remonditud on munitsipaalomandis olevad teed vastavalt teehoiukavale.
- Rajatud on mustkate Orava – Solda – Ala-Hanikase teele asula piirini.
- Asfalteeritud on Orava –Lepassaare –Otsa tee.
- Prioriteedina on rajatud Orava keskuse kergliiklustee. Rajatud on kergliiklusteed vastavalt üldplaneeringule.
- Teostatud on tolmutõrje

4.3.5. Tänavavalgustus

Investeeringud:

- Säästlikul lahendusel tänavavalgustus on rajatud Orava keskust ja Hanikase küla läbival riigiteel.

4.3.6. Liikluskorraldus

Tegevused:

- Esitatud on ettepanek kiiruse piiranguks Kammitsa, Kahkva ja Kliima küla riigiteedel.

Investeeringud:

- Paigaldatud on viidad teede ja külade nimedega.

4.4. MAAKASUTUS, HEAKORD, KALMISTUD JA KESKKONNASEISUND

Lähtekoht: Orava vald on looduslikult mitmekesine. Vallas on neli järve: Orava, Solda, Mustjärv ja Kõvera järv. Valla üheks piiriks on Järvepää järv. Lisaks on kaks jõge: Piusa jõgi ja Mäda jõgi ning kolm oja: Rebasmäe, Tuderna ja Kammitsa oja. Supluskohtadena kasutatakse aktiivsemalt Orava ja Solda järve. Orava järvele on supluskohta paigaldatud ujusild, mis asub vahetult vabaõhulava juures. Muud ujumiskohale vajalikud rajatised

puuduvad. Orava laululava ümbrusele, sh supluskohale, on koostatud haljastusprojekt. Ümbrus vajab kompaktselt heakorrastust. Vallas on hulgaliselt heakorrastatud elamuid ja ettevõtteid, kuid on ka ettevõtete territooriume ja elamute ümbrusi, mis on heakorrastamata ja riivavad mööduja silma.

Vastavalt üldplaneeringule on vallas määratud juhtotstarbega sotsiaalmaad, mida ei ole veel kasutusele võetud. Algatatud on mitmete maaüksuste munitsipaliseerimise menetlus.

Maatulundusmaad kasutatakse põhiliselt põllumajandussaaduste tootmiseks ja metsamajanduseks. Vallas on hooldamata maaüksusi, probleem on põhiliselt väikeste maaüksustega.

Muinsuskaitseobjektidest on konserveeritud mantelkorsten. Teised muinsuskaitse all olevad Orava mõisahooned on lagunemisohus. Veekogude seiret pole regulaarselt tehtud.

Kalmistut ümbritsev aed on hakanud lagunema, andmed kalmistu kohta on digitaliseerimata kujul.

Põhjavesi on Orava vallas suhteliselt hästi kaitstud. Põhjavesi on raua- ja mangaanirikas. Lepassaare puurkaevu kasutamine on probleemiderohke ja tarbijaid vähe. Jäätmekäitluses on kogu vald läinud üle korraldatud olmejäätmeveole. Toimib ka pakendikogumissüsteem. Segapakendi kogumiskohad on hajusalt üle valla. Vajadus lokaalsete kompostrite järele on Orava tiheasustusala korrusmajades, kus tekkinud biojäätmeid pole hetkel võimalik eraldi paigutada. Kuna Orava valla läheduses pole ühtegi prügilat, on väljaspool korraldatud jäätmevedu tekkinud jäätmete prügilasse toimetamine kulukas.

Võimalik lahendus: Maade munitsipaliseerimine lõpule viia. Leida võimalused munitsipaalmaade hooldamiseks või hooldaja leidmiseks. Kasutusele võtta sotsiaalmaad. Supluskohad heakorrastada, Orava supluskoht heakorrastada vastavalt haljastusprojektile. Tagada elamute ja ettevõtete õuemaade heakord järelevalvemenetluse kaudu. Tagada muinsuskaitseobjektide säilimine, esmaülesanne on ehitised vähemalt konserveerida. Teostada Orava ja Solda järve keskkonnaseisundi seire. Kalmistu aed kas remontida või täielikult välja vahetada. Kalmisturegister digitaliseerida.

Põhjavee kvaliteedi parandamiseks on puurkaevudele vajalik paigaldada rauaärastusfiltrid. Lepassaare pumbajaam anda üle veekasutajatele. Väljaspool korraldatud jäätmevedu jäätmete kogumiseks rajada jäätmejaam. Enne jäätmejaama rajamist on koguda jäätmeid kord aastas toimuva probleemtoodete ringiga. Tiheasustusosalale paigaldada biolagunevate jäätmete jaoks lokaalsed kompostrid.

4.4.1. Maakasutus

Investeeringud:

- Maad on munitsipaliseeritud.

Tegevused:

- Maad on kasutatud ja hooldatud.
- Kasutusele on võetud sotsiaalmaa juhtotstarbega maad.

4.4.2. Heakord

Investeeringud:

- Renoveeritud on laululava ümbrus ja supluskoht.

Tegevused:

- Heakorrastatud on elamute ja ettevõtete õuemaad.
- Regulaarselt on tehtud järelevalvet heakorra tagamiseks.

4.4.3. Loodus- ja muinsuskaitse

Tegevused:

- Säilitatud on muinsuskaitseobjektid.
- Teostatud on Orava ja Solda järve keskkonnaseisundi seire.

4.4.4. Kalmistud

Investeeringud:

- Uuendatud on kalmistut ümbritsev aed.

Tegevused:

- Digitaliseeritud on kalmistu register.

4.4.5. Keskkonnaseisund

4.4.5.1. Põhjavesi

Investeeringud:

- Paigaldatud on rauaärastusfiltrid.

Tegevused:

- Lepassaare pumbajaam on üle antud veekasutajatele.

4.4.5.2. Jäätmekäitlus

Investeeringud:

- Ehitatud on jäätmejaam.
- Välja on ehitatud nõuetekohased pakendikogumiskonteinerite kohad.

Tegevused:

- Korraldatud on ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kogumisring 1kord aastas.
- Tiheasustusalale on paigaldatud lokaalsed kompostrid.

4.5. HARIDUS

Lähtekoht: Orava vallas on põhikool koos võimla ja staadioniga. Lasteaia ruumid on renoveeritud, kuid mänguväljak on vananenud ja paljud turnikud on lagunened ja likvideeritud. Lasteaiakohtade täitumine on ebapiisav. Lasteaia ja kooli õpikeskkonnad vajavad täiendamist ja parendamist. Akustikaga on probleem võimla valmimisest saadik. Arvutiklassis on vajalik viia läbi põhjalikum remont, kohandades selle arvutiklassi vajadustele vastavaks sh rajada ventilatsioon.

Noortes on suurenenud huvi moto- ja tehnikaspordi vastu. Täiskasvanute vabaaja veetmiseks on vähe võimalusi.

Võimalik lahendus: Lasteaias renoveerida mänguväljak. Tuleb hinnata kooli ja lasteaia ühendamise tulemuslikkust, vajadusel asutused liita ning kooliruumid ümber ehitada. Kaasajastada lasteaia õpi-ja mängukeskkond ning kooli õpikeskkond. Parandada võimla akustikat. Luua nii lastele kui täiskasvanutele vaba aja veetmise võimalusi neid pidevalt arendades. Juhul, kui kooli ja lasteaia ühendamine osutub vajalikuks ehitada kooli ruumid ümber lasteaia laste paigutamiseks koolimajja.

4.5.1. Alusharidus

Investeeringud:

- Mänguväljak on ehitatud.
- Õpi- ja mängukeskkond on kaasajastatud.
- Koolimajas on ümberehitatud ruumid lasteaiale sobivaks.

Tegevused:

- Kaalutud on lasteaia ja põhikooli liitmist.

4.5.2. Üldharidus

Investeeringud:

- Kaasajastatud on õpikeskkond.
- On teostatud arvutiklassi kapitaalremont.
- Parandatud on võimla akustika.

4.5.3. Huviharidus, elukestev õpe

Tegevused:

- On loodud noortele ja täiskasvanutele vaba aja veetmise võimalused, neid laiendatud ja arendatud.
- On soetatud vajalikud vahendid huviringide ja õpitubade käivitamiseks ning edasiarendamiseks.

4.6. LASTE- JA NOORSOOTÖÖ

Lähtekoht: Noortekeskus on rajatud koolimaja keldrikorrusele. Kuna ruum polnud algselt projekteeritud pidevaks kasutamiseks, on põrand ja seinad külmad. Noortekeskuses käimasolevate ja uute huvialaringide ja õpitubade arenguks pole piisavalt vajalikke vahendeid, seadmeid ja inventari.

Koolis toimivad aktiivselt traditsioonilised huviringid, aga ootus on mitmekesisema ringide valiku järele.

Võimalik lahendus: Soojustada noortekeskuse põrand ja seinad. Soetada huviringide ja õpitubade käivitamiseks ja edasiarendamiseks vajalikud vahendid, seadmed ja inventar. Mitmekesistada kooli huviringe.

Investeeringud:

- Soojustatud on noortekeskuse põrand ja seinad.
- Soetatud on noortekeskusesse vajalikud vahendid, seadmed ja inventar huviringide ja õpitubade käivitamiseks ja edasiarendamiseks
- Kooli huviringid on mitmekesistatud.

4.7. KULTUUR JA SPORT

Lähtekoht: Valla kultuuriobjektid on kultuurimaja ja vabaõhulava. Tegutsevad mitmed pikaajase traditsiooniga ja uuemad huviringid. Alustatud on külapäevade korraldamisega, mis pole veel jõudnud kõikidesse küladesse. Spordiobjektid on kooli võimla ja staadion. Neid kasutavad peamiselt õpilaste treeningrühmad.

Pärast aktiivset treeningut on võimalik pesta vaid koolimajas. Suurim puudus pesemisvõimalusest on kultuurimajas. Alustatud on kultuurimaja remondiga, mida on tehtud etapiliselt sest täies mahus renoveerida pole olnud rahaliselt võimalik. Aegunud on kultuurimaja heli-, valgus- ja videotehnika. Vabaõhulava kasutamist on takistanud selle tugev amortisatsioon. Kultuurimajal on võimalus teha koostööd allasutustega. Koha tuntuse ja atraktiivsuse tõstmiseks on külapillimeeste päev kujunemas Orava valla maineürituseks. Erinevate kultuurielamuste vähesus. Piirkonna tugevuseks on Vana Võrumaa kultuuripärand.

Orava raamatukogu on niisketes ruumides ja probleemiks on ruumipuudus. Hanikase raamatukogus on probleemiks internetipunkti seadmete aegumine ja lahtioleku aegadega piiratud interneti kättesaadavus, mille tõttu on teenus häiritud.

Sporditegevuseks on mitmekesised võimalused staadionil ja võimlas. Staadionil on vajalik täiustada hooldusinventari. Jõusaalis ei ole võimalik kasutada kõiki trenaažööre, kuna paljud on lagunened. Tuntakse puudust korralikest suusaradadest. Ümber Orava järve on head eeldused terviseraja loomiseks. Tuleb arendada ja toetada traditsioonilisi ning uusi

spordiüritusi. Staadioni kasutusmahtu ja mitmekesisust arvestades on võimalik staadioni kasutuvõimalusi reklaamida väljaspool valda ja tuua siia piirkondlikud üritused, laagrid. Probleemiks on spordiringide väike valik täiskasvanutele.

Võimalik lahendus: Ehitada kultuurimajja pesemisvõimalused aktiivse kehalise kultuuri ja spordiga tegelejatele. Uue heli-, valgus- ja videotehnika soetamine Orava Kultuurimajja ja ruumide renoveerimisega jätkamine. Rekonstrueerida laululava. Tõsta traditsiooniliste ürituste kultuurilist taset. Külapäevi korraldada erinevates külates.

Luu võimalused elanike aktiivseks osalemiseks kultuuritöös. Kujundada külapillimeeste päevast Orava valla maineüritus. Pakkuda suurele hulgale elanikele erinevaid kultuurielamusi. Vana-Võrumaa kultuuripärandit tuleb säilitada, edasi kanda ja tutvustada. Kaasajastada ja laiendada Orava raamatukogu. Hanikase raamatukogus kaasajastada ja koostöös kolmanda sektoriga parandada interneti kättesaadavust. Soetada staadioni hooldusinventar. Rajada suusarada ja soetada hooldustehnika. Uuendada jõusaal. Rajada terviserada ümber Orava järve. Toetada laste ja noortega tegelevaid treenereid.

4.7.1. Kultuur

Investeeringud:

- Loodud on pesemisvõimalused Orava kultuurimajja. Soetatud on heli-, valgus- ja videotehnika Orava Kultuurimajja.
- Jätkatud on kultuurimaja renoveerimisega.
- Rekonstrueeritud on laululava.

Tegevused:

- Tõstetud on traditsiooniliste ürituste kultuurilist taset.
- Korraldatud on külapäevi erinevates külates.
- Loodud on võimalused elanike aktiivseks osalemiseks kultuuritegevuses.
- Külapillimeeste päev on kujundatud Orava valla maineürituseks.
- Vana-Võrumaa kultuuripärandit on säilitatud, edasi kantud ja tutvustatud.

4.7.2. Raamatukogud

Investeeringud:

- Orava raamatukogu ruumid on kaasajastatud ja laiendatud.

Tegevused:

- Koostöös seltsidega on Hanikase raamatukogus avalik internetipunkt kaasajastatud ja interneti kättesaadavus paranenud.

4.7.3. Sport

Investeeringud:

- Soetatud on staadioni hooldusinventar.
- Rajatud on suusarada ja soetatud hooldustehnika.
- Jõusaali sisustus on uuendatud.
- Rajatud on terviserada ümber Orava järve.

Tegevused:

- Arendatud ja toetatud on traditsioonilisi ja uusi spordiüritusi.
- Laiendatud on staadioni kasutuvõimalusi spordihuvilistele väljastpoolt valda (piirkondlikud üritused, laagrid).
- Spordiringid on mitmekesistatud.
- Toetatud on treenereid laste ja noortega tegelemisel.

4.8. TERVISHOID JA SOTSIAALHOOLEKANNE

Lähtekoht: Vananev elanikkond ja suur puuetega inimeste osakaal suurendavad sotsiaaltöö koormust. Potentsiaalses vaesusriskis elavate inimeste gruppidega võib välja tuua töötuid (sh. pikaajalised töötud), üksikvanemaid, miinimumpalga saajaid ja alkoholiprobleemidega peresid. Vallas on perearstipunkt, pakutakse avahooldust. Hooldust vajavad inimesed elavad hajusalt. Koostatud on terviseprofiil, mis annab suunad tervislike eluviiside edendamiseks ja propageerimiseks. Sotsiaalobjekt on valla omandis olev 6 sotsiaalkorteriga maja, mida kasutatakse toimetulekuraskustega inimeste majutamiseks. Kuigi neis on võimalik ajutiselt majutada, siis 4 korterit vajavad remonti ja 2 korterit siseviimistlust. Vananeva elanikkonna teenindamiseks on tekkinud vajadus koduõenduse ja pereõe teenuste järele.

Võimalik lahendus: Terviseprofiili tegevuskavast tulenevaid tegevusi täita järjepidevalt. Rakendada avahoolduse ja pereõe ühisteenus. Toetada rahvasporti ja propageerida tervislikke eluviise. Rakendada koduõenduse teenus. Rekonstrueerida etapiviisiliselt sotsiaalkorterid. Parendada ja laiendada sotsiaalteenust.

Tegevused:

- Terviseprofiili tegevuskava on täidetud järjepidevalt.
- Koostöös pereõega on tagatud avahooldus.
- On toetatud rahvasporti ja propageeritud tervislikke eluviise.
- Rakendatud on koduõenduse teenus.

4.8.1. Sotsiaalhoolekanne

Investeeringud:

- Sotsiaalkorterid on rekonstrueeritud.

Tegevused:

- Parendatud ja laiendatud on sotsiaalteenust.

4.9. TURVALISUS JA AVALIK KORD

Lähtekoht: Vallas on vabatahtlik tuletõrje-selts. Vabatahtlik ühendus vajab tunnustust ja tuge ning sellealase tegevuse propageerimist noorte hulgas. Vabatahtliku komando tööks on vajalik päästealase hoone ehk nõndanimetatud „pritsikuuri“ olemasolu. Endise keskkatlamaja ruumidest on osa ette valmistatud pritsikuuri ehitamiseks. Supluskohtadena kasutatakse aktiivsemalt Orava ja Solda järve. Orava järvele on supluskohta paigaldatud ujusild, mis asub vahetult vabaõhulava juures. Muud ujumiskohale vajalikud rajatised puuduvad. Enamus tuletõrje veevõtukohti ei vasta nõuetele ja veevõtukohti on ebapiisavalt. Turvalisus ja avalik kord on püsinud stabiilsena, kuid võimalus on neid tugevdada.

Võimalik lahendus: Ehitada pritsikuur ja viia tuletõrje veevõtukohad nõuetele vastavaks ja rajada uusi. Orava ja Solda järve äärde rajada nõuetele vastavad supluskohad. Toetada tuletõrje seltsi vabatahtliku tuletõrje komando kestlikku tegevust. Kaasata noori päästealases tegevuses. Soodustada naabrivalve alade teket ja seeläbi tugevdada turvalisust ja avalikku korda.

Investeeringud:

- Pritsikuur on ehitatud.
- Tuletõrje veevõtukohad on nõuetele vastavaks viidud ja rajatud uusi.
- Rajatud on nõuetele vastavad supluskohad Orava ja Solda järve äärde.

Tegevused:

- Toetatud on vabatahtliku tuletõrjeseltsi ja komando järjepidevat tegevust.
- Noori on kaasatud päästealases tegevuses.
- Soodustatud on naabrivalve alade teket.
- Tugevdatud on turvalisust ja avalikku korda.

4.10. ETTEVÕTLUS JA TÖÖHÕIVE

Lähtekoht: Ettevõtlusega tegeletakse põhiliselt põllumajanduses, metsanduses, käsitööstuses, turisminduses, puidu- ja toiduainete töötlemises ning vähesel määral veeteenuste osutamises. Märke on ettevõtluse mitmekesisumisest. Võimalik oleks enam realiseerida puhke- ja turismimajanduse arengupotentsiaali. Samuti tihendada ettevõtjate koostööd. Kohalik tooraine viiakse reeglina töötlemata või vähese lisandväärtusega vallast välja. Probleemiks on turundamine.

Võimalik lahendus: Soodustada ettevõtlust, toetades alustavat ettevõtjat. Kohalik tooraine tuleks ümber töödelda valla piires. Turundada kohalikke tooteid, arendada müüki ja töötada välja uusi tooteid. Propageerida kohalikku toitu ja edendada sellealast ettevõtlust. Olemasolevaid töökohti on oluline säilitada ja luua uusi.

Tegevused:

- Kohalikku toorainet on ümber töödeldud valla piires.
- Loodud on jahisaadustele lisandväärtuse andmise võimalused.

- Turundatud on kohalikke tooteid, arendatud müüki ja välja töötatud uusi tooteid.
- Soodustatud on ettevõtlust.
- Propageeritud on kohalikku toitu ja edendatud sellealast ettevõtlust.
- Olemasolevad töökohad on säilitatud ja on loodud uusi.

4.11. TURISM JA PUHKEMAJANDUS

Lähtekoht: Valla peamiseks turismiobjektiks on Piusa koopad. Koobaste juures tegutseb sihtasutus Piusa, kes juhib külastuskeskust, kuid kellel puudub koobaste haldamise õigus. SA Piusa tegevuse eesmärk on koobastiku looduskaitsealal pakutavate turismiteenuste väljaarendamine, korraldamine ja osutamine. Lisaks ettevõtjate tegevuse ühendamine ja omavahelise koostöö korraldamine ning edendamine, partnerluse arendamine, kohaliku initsiatiivi toetamine tegevuspiirkonna elu edendamisel.

Puhkevõimalusi väiksematele gruppidele pakuvad turismitalud. Vallas puuduvad majutusvõimalused suurematele turismigruppidele või spordilaagrites osalejatele. Napib toitlustuskohti. Võimalus on koostööks nii turismiettevõtete vahel kui ka muudes valdkondades. Peale turismiobjektide külastuse on vähe tegevusi, mis oleks turistidele suunatud.

Võimalik lahendus: Koostada ühtsed teenus- ja turismipaketid koostöös ettevõtjatega ning luua teenuste pakkumiseks parim lahendus. Taotleda Piusa koobaste haldamise õigus SA Piusa, mis soodustaks paremat külastuskeskuse majandamist ja turismi arengut ning töökohtade loomist vallas. Vaatamisväärsused tähistada ning jagada nende kohta infot veebis ja paberil. Korraldada turistidele kohalikku omapära tutvustavaid üritusi ja arendada erinevaid turismisuundi. Koostöös erasektoriga rajada majutus- ja toitlustuskohad.

Investeeringud:

- Ehitatud on eri tüüpi majutuskohad, sealhulgas üks vähemalt 50 voodikohaga majutusasutus.
- Rajatud on toitlustuskohad.

Tegevused:

- Piusa koopaid on asunud haldama SA Piusa.
- Koostatud on ühtsed teenusepaketid.
- Tehtud on koostööd ettevõtjate vahel parimate lahenduste loomisel.
- Vaatamisväärsused ja turismiettevõtted on tähistatud ja nende kohta on olemas info veebis ja paberil.
- Korraldatud on turistidele suunatud kohalikku omapära tutvustavaid üritusi.
- Välja on töötatud ühised turismipaketid.
- Arendatud on erinevaid turismisuundi.
- Tihendatud on koostööd erinevate tegevussuundadega ettevõtjate vahel

4.12. INFOTEHNOLOOGIA

Lähtekoht: Infotehnoloogia süsteemid on kiiresti vananevad ja ei kata tegelikke vajadusi kvaliteetse teenuse pakkumiseks. Kiire internet võimaldaks kaugtöö arengut. Senine valla koduleht ei võimalda enam pakkuda infot kaasaegsel tasemel.

Võimalik lahendus: Kaasajastada vallavalitsuse ja allasutuste IT-süsteemid ja viia valla koduleht uuele süsteemile. Tagada kiire interneti kättesaadavus.

Investeeringud:

- Vallavalitsuse ja allasutuste IT-süsteemid on kaasajastatud.

Tegevused:

- Valla koduleht on viidud uuele süsteemile.
- Tagatud on kiire interneti kättesaadavus.

4.13. KOOSTÖÖ

Lähtekoht: Valla arengupotentsiaal on koostöö süvendamine naaberomavalitsustega, teiste omavalitsustega ning era- ja kolmanda sektoriga kõigis valdkondades. Taastada endised sõprussuhted ja luua uusi.

Võimalik lahendus: Teha koostööd KOV-i, MTÜ-de, seltside, ettevõtjate ja muude ühingutega ning lähivaldadega. Luua rahvusvahelised koostöösidemed ja võimalusel taastada sõprussidemed Rootsi Vallentuna ja Soome Punkalaitumeni vallaga. Luua uusi sõprussuhteid.

Tegevused:

- Toimib koostöö kohaliku omavalitsuse, MTÜ-de, seltside, ettevõtjate ja muude ühingute vahel.
- Mitmekesisist koostööd on tehtud Eesti siseselt lähivaldadega, teiste omavalitsuste ja erinevate organisatsioonidega.
- Loodud on rahvusvaheline koostöö. Taastatud on sõprussidemed Rootsi Vallentuna ja Soome Punkalaitumeni vallaga.
- Toimivad uued sõprussuhted

4.14. KÜLAELU

Lähtekoht: Infot volikogu ja vallavalitsuse tegemistest kogukonnale jagatakse valla veebilehel, infotahvlitel, valla ajalehes ja sotsiaalmeedia vahendusel. Tõhustamist vajab infovahetus suhtlemisel kohaliku omavalitsusega. Külavanemad on infovahetusse kaasamata. Külades puuduvad külaviidad, mis raskendavad asukoha määramist ja teejuhatamist valla külalistele ja operatiivsõidukitele. Hanikase külakeskuse esine asfaltplats on lagunenu ja puudub kogu platsi kattev välisvalgustus. Lastel puudub õues vaba-aja veetmise võimalus. Paljudes külades on aktiivne seltsielu. Külades on vähe külarahva kooskäimise kohti ja kaasalöömise võimalusi. Mitmed külaelanikud on avaldanud soovi külaelu arengualase

nõustamise järele, et saada teavet ja koolitust külaelu arendamiseks vajalike projektide koostamiseks

Võimalik lahendus: Küladesse paigalda infotahvlid ja viidad. Hanikase külakeskuse asfaltplats ja valgustus rekonstrueerida ning külakeskuse juurde rajada mänguväljak. Külavanemad kaasata infovahetusse ja innustada korraldama külaelu. Aidata kaasa naabrivalve piirkondade moodustamisele. Nõustada külade arengukavade koostamist.

Valla tuge on vaja külaliikumise ja vabaühenduste tegevustes, seda tegevuse stimuleerimise ja tunnustamise kaudu. Luua vabaühendustele valla veebilehel info avaldamise võimalus. Aidata kaasa külakeskuste/platside renoveerimisele ja rajamisele.

Investeeringud:

- Küladesse on paigaldatud infotahvlid.

Külades on olemas viidad.

- Rekonstrueeritud on Hanikase külakeskuse asfaltplats ja välisvalgustus.
- Rajatud on mänguväljak Hanikase külakeskuse juurde.

Tegevused:

- Külavanemad on korraldanud külaelu.
- Külavanemad on kaasatud infovahetusse.
- Tehtud on naabrivalve piirkonnad.
- Nõustatud on külade arengukavade koostamist.
- Omavalitsus on toetanud, stimuleerinud ja tunnustanud külaliikumist ja teisi vabaühenduste tegevusi.
- Vabaühendustele on loodud valla veebilehel info avaldamise võimalus.
- Kaasa on aidatud Lepassaare, Kahkva ja teiste tulevikus loodavate külakeskuste ja külaplatside rajamisele

4.15. EELARVE

Lähtekoht: eelarve koostamisel tagada omavalitsuse finantspoliitika jätkusuutlikkus: positiivne eelarvetulem, reserve olemasolu, piisav laenuteenindamise ja investeerimisvõimekus. Aastateks 2012-2020 eelarvestrateegia kontekstis võib öelda, et Orava valla eelarve tulude kogumaht on majanduslanguse tingimustes oluliselt vähenenud ning seega ei ole võimalik rääkida piisavast investeerimisvõimest.

Võimalik lahendus: Eelarve jätkusuutlikus ja tegevused viia ellu vastavalt eelarvestrateegiale.

Tegevused:

- Vald on tegevusi ellu viinud vastavalt eelarvestrateegiale 2012-2020.

5. INVESTEERINGUTE VAJADUS

Investeeringute kava kajastab Vallavalitsuse investeeringuid, mille eelduseks on eelarveväliste rahastusvõimaluste leidmine

Objekt	aastane investeeringu maht (eur)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Koolimaja üleviimine maaküttele					150 000	100 000				
Hanikase külakeskuse, sotsiaalmaja ja vallamaja üleviimine maaküttele			200000	80000						
Kanaliseerimisvõrgu ja biopuhasti rekonstrueerimine			300000	380000						
Orava keskuse kergliiklustee rajamine							90 000	90 000		
Teedesse investeerimine		70 000	100 000	100 000	100 000	100 000	10 000	10 000	20 000	1 000
Mustkate rajamine Orava – Solda – Ala-Hanikase suunas asula piirini									80 000	99 000
Orava tiheasustusosal ja Hanikases tänavavalgustuse rajamine									16 000	
Teede- ja külanimedega viitade paigaldamine?							4 000	6 000		
Infotahvlite paigaldamine küladesse				4 500						
Maade munitsipaliseerimine				1000	1000	500				
Kalmistu aia uuendamine					2 000					

Kalmistu registri digitaliseerimine					2500	5000			
Jäätmejaama ehitamine		600	27 000						
Mänguväljaku ehitamine lasteaeda		12 000							
Lasteaia õpi- ja mängukeskkonna kaasajastamine	1400	1400	1500	1500	1600	1700	1700	1800	1900
Kooli õpikeskkonna kaasajastamine	6200	6200	6200	6400	6500	6600	6800	6800	6900
Koolihoone energiatõhusamaks rekonstrueerimine			60 000						
Sotsiaalkorterite rekonstrueerimine				10 000		10 000			
Pritsi kuuri ehitamine	2300								
Vallavalitsuse ja allasutuste IT-süsteemide kaasajastamine			3 000		3 000				
Heli-, valgus- ja videotehnika soetamine Orava Kultuurimajja		1500							
Pesemisvõimaluste rajamine kultuurimajja	3 000								
Kultuurimaja renoveerimise jätkamine				11000				5000	
Hanikase külakeskuse asfaltplatsi ja valgustuse rekonstrueerimine ja mänguväljaku rajamine							50 000		
Noortekeskuse ruumide soojustamine		8000							

6. ARENGUKAVAGA SEOTUD DOKUMENDID

- Orava valla üldplaneering
- Eelarvestrateegia 2012-2020
- Orava Lasteaia arengukava
- Orava Põhikooli arengukava
- Orava valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava
- Jäätmekava
- Orava valla kultuurikontseptsioon
- Teehoiukava

7. LISAD

Lisa 1 SWOT analüüs arengukava algatuskoosolekul 19.04.2012 Oraval

Tugevused	Nõrkused
• põhikool• elanikud• loodus• kultuuriline aktiivsus• spordi harrastamine• sportimisvõimalused• külakeskused• tublid noored• Piusa turismiobjektina• sideteenused• arstiabi• kauplused• ettevõtlus• raudtee• kohalik identiteet• III sektori aktiivsus• sädeinimesed• vabatahtlik tuletõrjeühing• korras elamud• oma ajaleht• lasteaed• 2 raamatukogu• noortekeskus• kirik, koostöö kogudustega• kultuurimaja• tunnustamise süsteem• lisaraha projektidest• piiriveere liider	• ettevõtluse vähesus• noorte lahkumine• elanikkonna vähenemine• teed (teede seisukord, katted)• transport• kaugus keskustest• töökohtade puudus• oskustööjõu puudus• madalad palgad• vananev elanikkond• töötus• madal aktiivsus, ükskõiksus• puudused heakorras• keskkonna probleemid (Orava järv)• interneti kiirus, mobiilside kvaliteet• ebatervislikud eluviisid• vähene elukondlik teenindus• vähene koostöö• hakkajate lahkumine• madal iive• kultuurimaja III korrusel• noortel vallas perspektiivitunde puudumine• puudub kergliiklustee• ebapiisav tänavavalgustus (kaupluste juurde viival teel)• huviringide puudus• madal tulubaas• amortiseerunud laululava• supelranna puudumine• sotsiaalsed probleemid• külades puuduvad sportimisvõimalused• külakeskuste vähesus• võimekate inimeste vähene kaasamine• külades arenguuskuse puudumine (projektivõimaluste kasutamine)• külavanemate koostöö ja selle koordineerimise puudumine• reovee käitlus

	valla koduleht
Ohud riigipiiri lähedus elanikkonna vananemine haldusreform (sundliitmine) omavalitsuse tulubaasi vähenemine (riiklik rahastus) linnastumine (elanike lahkumine linnadesse) globaalsed mõjud (kütuse kallinemine piirab liikumist) ühistranspordi halvenemine kooli reform ostukorvi kallinemine teenuste kallinemine suurenev palgavahe linnadega ületöötamine, depressioon toitlustuse konkurents	Võimalused piiri lähedus (koostöö venemaaga, setomaaga) teenuste laienemine Piusa külastuskeskust arvestades raudtee (reisirongiliiklus) turism (ühine turismitoode/kett) lisaraha taotlemine (EL projektid jms) omavalitsuse liitumine või koostöö koostöö piirkonna koostöö Piiriveere liider Vana -Võromaa (uma) kohalik identiteet koha promomine rahvusvaheline piiriülene koostöö UMA regionaalne programm EL toetused põllumajandusse noorte tagasi meelitamine Koidula piiri-tolli jaam mahepõllumajandus väikeettevõtlus taastuenergeetika laialdasem kasutamine

Lisa 2 SWOT külates

Lepassaares 03.05.12

Tugevused • Autokauplus• Naaber valvab• Traditsioonid (külapeod)• Soov juurte juurde tagasi tulla• Vaikne ja rahulik ümbrus	Nõrkused • Noored on lahkunud• Aeglane internet• Eestvedaja puudumine• Ühistransport Orava suunal ainult kooliperioodil• Pargi ümber halb tee seisukord• Puudub interneti punkt
Võimalused • Kergliiklus tee nii Orava , kui Võru suunal• Raudteejaama hoone kasutamine• Raudtee (reisijate veo taastumine)• Park külaplatsiks	Ohud • Haldusreformi tõttu liitumine mitte Võru suunal

Piusas 04.05.12

Tugevused • Voolav vesi• Liikumisvõimalus (teedevõrk)• Päikesepoolne Piusa oru nõlv• Noored ja ettevõtlikud inimesed• Natura ala• Haritud inimesed• Valla keskuses 2 poodi ja perearst• Vallas olemas sportimisvõimalus (võimla ja staadion)• Külustuskeskus• turismiteenus	Nõrkused • tolmavad teed• interneti ja mobiilside halb kvaliteet• kaugel keskustest• peaaegu olematu ühistransport• grupp inimesi pole sulandunud põliselanikega• Natura ala piirangud• Kobraste tegevuse negatiivne mõju• Palju tühju maju ja nende heakorrastamata ümbrus• Info levik• Riik ei soosi väiketootmist• Hooldamata ja raskesti hooldatav Piusa jõe luht

Võimalused • Energeetika areng 1) Voolu veekogud 2) Päikesele avatud nõlv • Turismipotentsiaal • Teedevõrk • Suusarada külade vahel • Tühjad majad kasutusse (kinnisvara liikumine) • Külustuskeskuses üritused ja koostöö teiste turismiteenuse pakkujatega • Raudtee juurde kupee ja restoran vagun (Piusa peatus) • Raudtee lähedus	Ohud • Sotsiaalteenuste kadumine • Vähe lapsi • Lapsed lähevad ära

Kamnitsas 07.05.12

Tugevused • Bussiliiklus • Pääs rongile bussiga • Abivalmis inimesed • Organiseerumisvõime • Ettevõtlikus ühisürituste korraldamiseks • Aktiivne külavanem • Marja ja seenemetsad • Tähelepanelikud naabrid	Nõrkused • lagununud hooned, puudub ressursid korrastamiseks • noored lahkuvad • kauplusauto puudumine • pole infotahvliit • tol mav tee • väikeettevõtlust ei soosita • osadele majapidamistele puudub juurdepääs • ebastabiilne elekter
Võimalused • tühjad elamud • Kamnitsa ja Rebasmäe oja • Taastada paisjärved mõlemal ojal • Rajada tuletõrje veevõtu koht • Metsloomade rohkus (jahiturism)	Ohud • Külaelanikust bussijuhi kadumine

Kõveral 08.05.12

Tugevused • Kõvera järv	Nõrkused • ühistranspordi korraldus

• Raudteejaam • Nooruslik elanikkond • Majad valdavalt asustatud • Asfälttee Põlvasse • Ettevõtlikud inimesed • Vaikus ja rahu • Vallas olemas, kool, lasteaed, perearst, sportimisvõimalused • privaatsus	• puudub infotahvel • puudub bussiootekoda • vähe juhatavaid viitu • pole kergliiklusteed • raudteejaam-Soe teel pole mustkattega • Orava – Võru suunal pole mustkatet • Külal ei ole kooskämiskohta • Pole töökohti • Turu puudumine • Kaugus linnadest • Ei ole tuletõrje veevõtu kohta • Orava laululava rekonstrueerida
Võimalused • Piiriülene majanduskoostöö Venemaaga • Hea elamise koht, kellele korterielu ei sobi	Ohud • Noored lahkuvad • Massiline metsade lageraie

Hanikases 09.05.12

Tugevused • Püsielanikkond • Ühistransport • Külakeskus • Kaks ansamblit • Kultuurielu • Oma küla peod • Kauplusauto • Raamatukogu • Seltsielu • Pesupesemise teenuse võimalus • Haritud põllud • Internetivõimalus • Oroküla talimängud • Lapsi kooli viiv buss sõidab läbi külade • Hanikase külavahel riigitee tolmuva • Abivalmis inimesed • Seene ja marjametsad • Keskkonnasõbralik põllumajandus	Nõrkused • Teede seisukord • Küla välistrassid vajavad parendamist • Vananev elanikkond • Noored lähevad ära • Orava – Otsa teel pole mustkatet • Külades on heakorrastamata hooneid ja nende ümbrusi • Pole külaplatsi Ala-Hanikases • Ei ole kohapeal kauplust • Puuduvad koolitatud tugiisikud ja nõustajad vanuritele • Kaugus keskustest • Ühistranspordi korraldus • Külakeskuse kütteprobleemid • Puudub viit tuletõrje veevõtu kohal • Vähene ettevõtlus • Kvalifitseeritud tööjõu puudus • Elektrivõimsuse kõikumine • Puudub kergliiklustee Oravale • Külades tolmuvaad teed • Töökohtade puudus • Viitade vähesus

Võimalused • Rahastusvõimaluste teke trasside rekonstrueerimiseks • Taastuenergia laiema kasutamise • Turismi arendamine • Suusaradade rajamine • Terviserada Hanikaselt Piusale	Ohud • Lähedusse prügimäe rajamine • Küla läheduses laskeharjutus ala loomine • Pole oma küla bussijuhti (liin ei alga ega lõpe enam Hanikas) • Põllumajandustoetuste kadumine (põllud jäävad sööti) • Metsade lageraie • Valla liitumine mitte Võru suunal

Kahkvas 09.05.12

Tugevused • Vallas perearst • Küla aktiivsus • Isetegevus külas • Naaberkülade kaasamine oma küla pidudele • Külaplats • Ettevõtlikud inimesed • Abivalmis elanikud	Nõrkused • Vähe huvitegevust • Pole projektikirjutamise oskust • Puudub küla infotahvel • Pole üle valla külavanemate kokkusaamist • Wifi võrk pole kõigile kättesaadav • Külakeskuse hoone vanas koolimajas vajab rekonstrueerimist • Info puudus • Puudub bussioote paviljon • Ebamugav ühistranspordi korraldus Põlvasse ja tagasi • Puudub eakate ühistegevus • Elektri kõikumised mõnedes majapidamistes • Palju ümbruskonna metsi lagedaks raiutud • Tee Päevakesele tolmas
Võimalused • Elamiskõlblikud tühjad majad • Kasutada Karl Ast Rumori nime vana koolimajaga seoses • Külakeskuse arendamine täiendavate teenustega (turism, majutus...)	Ohud • Kohaliku perearsti kadumine • Kiiruspiirangu puudumine riigiteel elamute läheduses • Kaugemal tööl käivad inimesed lähevad ära töökohtade juurde elama

Oraval 10.05.12 Kliima, Marga, Madi, Vivva, Luuska, Kõliküla, Korgõmõisa, Kakusuu külad

Tugevused • Tolmuvaba tee Oravalt Piusa suunas • Teede rohkus • Interneti ühendus	Nõrkused • Lagunenud hooned • Koostöö puudumine • Tolmav tee veski suunal • Omavahelised suhted Madikülas • Kiiresti täistuiskav tee • Pole selgeid suunaviitasid (palju küsitakse teed Koidula, Luhamaa) • Külades puuduvad infotahvlid • Elanikkond vananeb • Kliimal pole tuulevarjuga bussiootekoda • Hulkuvad koerad • Metsade lageraie • Probleemid joogiveega (vähesus, kvaliteet) • Puudub tuletõrje veevõtukoht
Võimalused • Haldusreformi korral liituda Võru suunal • Vanuritele leida koolitatud tugiisikud ja pakkuda teenust • Elamiskõlblikud tühjad majad • Majanduskoostöö Venemaaga	Ohud • Kliimal endisel Kliima raudteejaama teel pole kiirusepiirangut • Noored lähevad ära • Liigub palju võõrast rahvast • Riigipiiri lähedus